

CRKVA U MALOM

Broj 35

List župne zajednice Kraljice sv. Krunice – Zagreb

2332ap

SAKRAMENTI: uvođenje u život vjere i život po vjeri
znakovi susreta s Bogom
izvori zajedništva s Bogom i ljudima

Vjera je poziv koji postavlja pitanja o temeljima života i zadatak da se u svjetlu temeljitog izbora ostvari posljednji smisao života. Prvi je u potpunosti to ostvario Isus Krist svojim životom, smrću i uskrsnućem. Od sada se to može ostvariti jedino po njemu.

Događaji i iskustva (rođenje, rast, ženidba, bolest, trpljenje i smrt), čovjekove osnovne potrebe i težnje (težnje za zajedništvom, osjećaj osamljenosti i otuđenja, očekivanje oproštenja i mira, osjećaj nemoći i grešnosti), radosti i razočaranja otvaraju čovjeka i potiču ga da u svom bližnjemu traži oslonac. On želi dijeliti svoje radosti i muke kao što osjeća tjeskobu i nemoć u traženju pomoći da iziđe iz samoga sebe. Ne želi dijeliti samo ono što proživljava, nego i otkriti smisao tih događaja i iskustava te ih izmijeniti s drugima koji su isto tako na putu traženja. Nastoji izraziti osobito značenje tih događaja znakovima i slavljenjem. Idući rame uz rame s drugim ljudima, zajednički se zalažući, kršćanin prepoznaje plodove Duha.

Po sakramentima sam Krist djeluje, on pomaže čovjeku, dolazi mu u susret. Kad kršćanin nauči kako će se na njih bolje pripremati i bolje ih primati, živjet će sve istinskijim kršćanskim životom prema Božjem naumu i očekivanjima ljudi.

Svećenici ove župe – Crkve u malom – su na raspolaganju da vam pomognu i da zajedno s vama po sakramentima žive svoju vjeru.

Sakramenata ima sedam:

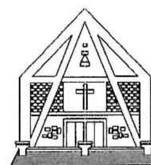
1. **KRŠTENJE** je temeljni sakramenat po kojem se čovjeku koji vjeruje u Isusa Krista opraštaju grijesi i pritjelovljuje ga zajednici vjernika. Da bi krštenje otkrilo svoje puno značenje, ono zahtijeva prikladnu pripravu. Danas Crkva krštava i odrasle i djecu. Dijete se krsti u vjeri Crkve, a ima smisla jedino ako roditelji mogu i žele preuzeti svoje poslanje s obzirom na dijete. Krštenjem djeteta posvećuje se poseban događaj u životu obitelji, događaj značajan i za same roditelje i za dijete.

Treba paziti da se za kumove izabiru samo oni koji vjeruju. Na vrijeme prijavite krštenje, osobito ako se radi o odraslima.

2. **ISPOVIJED – POMIRENJE – POKORA**

Dužnost nam je od vremena do vremena zastati i ispitati se gdje smo, kako smo živjeli u skladu s Kristovom zapovijedi ljubavi. Čovjek je pozvan da pred Bogom prizna svoj grijeh i svoju slabost i; da se otvori ljudima i Bogu. To čini u vjeri, svjestan da je Bog milosrđe i praštanje, da mu daje snage da se obrati i da, oprostivši mu grijehe, nastavi svoj životni put. Dobro je ispovjediti se osobito za velike blagdane, u značajnim trenucima života i kad osjećamo da smo nešto teže sagriješili. Potrebno je promisliti svoje grijehe, za njih se pokajati, odlučiti ubuduće ne griješiti, sve grijehe ispovjediti i za njih izvršiti pokoru.

Svećenik je za ispovijed uvijek na raspolaganju.

CRKVA U MALOM

GODINA XIV. — ZAGREB, 1993. — BROJ 1 (35)

RIJEČ UREDNIKA

Dragi župljani i čitatelji!

U ozračju smo Uskrsa - blagdana svih blagdana i svetkovine svih svetkovina, izričemo čestitke nadanja, vjerovanja i ljubavi. Spominjemo se Isusova uskrsnuća i svjedočimo naše pouzdanje u sutrašnje naše uskrsnuće.

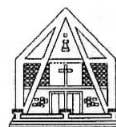
Bog kojemu vjerujemo i u kojeg vjerujemo ispunja nas svake godine novim nadahnućima i novim poticajima za osobni, vjernički i narodni život. Bilo bi teško živjeti ovo naše vrijeme, ovo 'zlovrijeme' bez spoznaje o konačnom Božjem gospodstvu nad vremenom i vječnošću.

Tješi nas ta spoznaja i nadahnjuje za potpunije življenje našeg ljudskog i vjerničkog poslanja. Razdoblje crkvene godine koje slijedi po Uskrsu bit će obilježeno slavljima Prve svete Pričesti i svete Potvrde. Time će mnogi naši župljani ući u punije zajedništvo Tijela Kristovog - Crkve. Predstoji i njima i svima nama hod u vjeri. Hod često obilježen stranputicama i usporavanjima. Zadaću imaju svi: mi koji već jesmo u punom zajedništvu da potpunije i zauzetije svjedočimo našu vjeru, a oni koji ulaze u punije zajedništvo da svojom mladošću unesu svježi vjernički duh.

Bez zauzetosti jednih i drugih može se događati mirovanje koje neće nositi radost. A vjerovanje u Uskrsloga znači radosno svjedočenje koje ne može biti pomućeno iskrama zla koje nas okružuje.

Želim svima radostan Uskrs i neka slavlje Uskrsa bude polazište obnove u našim dušama, našim obiteljima, našem narodu i svijetu svekolikom!

o. Ivan Iko Mateljan

BLAGDANSKE MISLI

Kršćanska Pasha: spomen-dan Kristova uskrsnuća

Izričaj "pasha" izražava kršćanski blagdan nove Pashe ili spomen-dan Kristova uskrsnuća, koji se, naravno razlikuje od istoimenoga židovskoga blagdana. Tako npr. kada Ivan govori o židovskoj Pashi (2, 13; 11, 55), odnosno o Pashi, židovskom blagdanu (6,4), pridjevak "židovski" očito da je u to vrijeme postojala jedna druga Pasha, kršćanska, zbog čega on i pojašnjuje svoj navod kako bi se izbjegao bilo kakav nesporazum (usp. također "Epistula apostolorum" 15; Meliton Sardski i Polikrat Efeški, cit. u Euz., Hist. eccl., 4, 26, 3; 5, 24, 6; svi 2. st.). U širem smislu tim se terminom naznačuju još i eshatološka nebeska gozba (već u Lk 22, 15s), Večera Gospodnja i paruzija, počevši od Pisma Diognetu 12, 9 (kraj 2. ili početak 3. st.), gdje se veli: "Pasha Gospodnja se približuje." Zanimljivo je pripomenuti da su kršćani preuzeli iz židovskoga kalendara samo prva dva velika blagdana, izostavivši Blagdan sjenica; uz to su za prvi, kao što maločas rekošmo, zadržali ustaljeno ime židovske dijaspore "pasha".

Najstariji podaci o kršćanskom slavljenju Pashe potječu iz apostolskoga vremena. Prema Ireneju (u Euz, Hist. eccl., 5, 24, 16), Polikarp iz Smirne je osobno slavio Pashu s Apostolom Ivanom i drugim apostolima, dak nas Polikrat Efeški izvješćuje da su apostoli Ivan i Filip slavili Pashu u Maloj Aziji (u Euz., Hist. eccl., 5, 24, 2-7). Međutim, moguće je naći tragove kršćanskoga slavljenja Pashe i u NZ (usp. Dj 20, 6; 1 Kor 5, 7s; Iv 2, 13; 6, 4; 11, 55), iako nam navedeni tekstovi ne govore ništa o načinu slavljenja. Ta je praznina popunjena dokumentima kvartadecimanaca. Iz njihovih spisa o uskršnjoj liturgiji doznajemo da je prva Crkva svetkovala svakogodišnju Pashu istoga dana kada i Židovi, tj. 14. nisana, te da su je započinjali strogim postom, a završavali euharistijom. Kršćanska je svetkovina, naravno, imala posve drukčiji karakter. Dok su Židovi

svake pashalne noći slavili svoje oslobođenje iz egipatskoga ropstva i očekivali dolazak Mesije, dotle je u središtu kršćanske Pashe, osim svetkovanja izbavljenja od grijeha i smrti, bilo očekivanje Kristove paruzije u slavi: "ut in die vigiliarum Paschae ante noctis dimidium populos dimittere non liceat, expectantes adventum Christi" (Jeronim, Comm. in Mt 4, na Mt 25, 6).

Uvedene su i druge bitne promjene, iako ne znamo točno kada. Spomenimo najvažnije. Uskrsno bdijenje potisnulo je pashalnu gozbu. Prigodni post trebao je pripraviti zajednicu za susret u svetoj Večeri s Gospodinom, iako ga neka stara predaja smatra postom Izraela u znak žalosti. Na bdijenju se čitalo, a potom tipološki tumačilo 12. pogl. Izlaska, s posebnim tumačenjem pashalnoga janjeta kao Kristova lika. Na pjev pijetla post se prekidao i započinjala sveta gozba (euharistija) koja je sjedinjavala zajednicu sa svojim Gospodinom. Malo-pomalo nadošle su i druge preinake, novine. Na početku slavlja palile su se svijeće, dok je svršetku posta na pjev pijetla prethdio obred krštenja u kojemu su kršćani doživljavali pravi pravcati misterij Pashe u smislu izbavljenja od zla, umiranja grijeha i uskršavanja na novi život. K tome je još beskvasni kruh zamijenjen s ukvasanim.

Unatoč manjim pojedinostima, u Crkvi je uglavnom postojalo suglasje glede osnovne misli i značenja uskršnje svetkovine. Istina je da su maloazijske i neke druge susjedne zajednice, slaveći Vazam 14. nisana, stavljale naglasak na Gospodinovu muku, ali nisu isključivale misao da ta muka prelazi u uskrsnuće. Također je točno da zajednice na Zapadu, slaveći Vazam u nedjelju koja slijedi nakon 14. nisana i naglašujući pobjedničko uskrsnuće Gospodinovo, nisu napuštale sjećanje na njegovu muku koja je bila pretpostavka uskrsnuću. Međutim, zbog razlike u datumu slavljenja Pashe, nastala je koncem 2. st. prava prepirka ili pashalni spor između rimske Crkve i crkava Male Azije (Euz., Hist. eccl., 5, 23-25), u kojoj je prevladao rimski stav. Raspra, dakle, nije bila oko značenja svetkovine, nego oko termina za isti uskrsni blagdan i oko načina te trajanja uskršnjega posta.

Što se tiče dominikalnog Uskrsa, ili nedjeljne Pashe, prvi je put posvjedočen 155. g. (Euz., Hist. eccl.,5, 24,16) prigodom Polikarpova posjeta Anicetu Rimskom, iako bi, prema Ireneju, mogao biti i ranijega datuma, iz vremena rimskoga biskupa Siksta (Euz., Hist.

eccl., 5, 24, 14), pa čak, prema Otk 1, 10, i s konca 1. st. Naime, u tom se tekstu spominje dan Gospodnji, a znamo da je "dies Domini" naša nedjelja, kada su se prve zajednice okupljale radi lomljenja kruha, tj. slavljenja Večere Gospodnje, da bi se vjernici sjedinili s njim, a uz to da bi na toj gozbi prvoga dana u tjednu proslavili misterij Gospodinove smrti i uskrsnuća upirući svoju nadu k njegovu slavnom dolasku.

Hrvatski izlazak, muka i uskrsnuće

Uskrsnuće Kristovo, koje slavimo na Uskrs, doziva nam u pamet uskrsnuće mrtvih, naše uskrsnuće, tj. prvenstveni članak naše vjere i temelj naše nade, kojoj daje usmjerenje. Oba ta uskrsnuća podsjećaju na nedavno uskrisivanje Hrvatske i u određenom smislu vraćanje u život sviju nas. Izrael, izbavljen iz egipatskoga ropstva, podsjeća me na Hrvatsku izvučenu iz srpskoga jarma. No prije toga oživljavanja, koje u našim ušima odzvanja kao pjev pobjedi, bila je potrebna gorka muka čije rane i dalje peku. Naime, bezumni i izopačeni čaršijski nakaza-faraon, čelnik čopora najgorih zlikovaca i bezbožnika nije htio dopustiti oslobađanje Hrvata iz srpskoga ropstva. Naše tlačenje i proganjanje trajalo je punih 70 g. Znani su svi jadi i muke naše. Ne mogavši shvatiti, ponajviše zbog tvrdoće srca i osovne zloće, da sve ima svoje doba, i svako ugnjetavanje pod nebom svoj kraj, vrijeme bratsko-đavolskog grljenja i vrijeme kada se ostavlja grljenje, odbio je pustiti Hrvate. Da spriječi njihov odlazak, hulja-faraon nametnuo je okrutni prljavi rat u nadi da ih silom odvrati od težnje za slobodom. Ali cilj rata nije bio samo u tome da zastraši Hrvate kako bi se ušutjeli kao olovom zaliveni, da im skrši čvrstu volju i podreže krila kako ne bi mogli letjeti preko mora eksoda, nego da ih potpuno uništi.

Ali unatoč faraonovoj premoći, demonskoj sili te materijalnoj i duhovnoj potpori njegovih nazovikršćanskih saveznika na Istoku i na Zapadu, dogodio se hrvatski Izlazak, veliko proljeće Hrvatske koje je zasjenilo sva dosadašnja zahvaljujući prije svega hrvatskoj volji i jedinstvu. Osim toga, valja istaknuti hrabre i veličajne javne istupe Kristova glasnogovornika ovdje na zemlji, u kojima ne možemo ne prepoznati providnosni Božji zahvat. Uspostava Hrvatske, pa i na njezinu užem prostoru, značila je pravo rađanje hrvatskoga naroda koje se dogodilo u krvi. Ovaj krvavi izlazak, upravo zato što

se dogodio pod Božjim pokroviteljstvom, pod znakom njegove ljubavi, zalog je spasa za budućnost. Ako nam je pomogao da se izbavimo iz srpskoga jarma, Bog će nam pomoći i u svim budućim nevoljama. Na nama je da mu ostanemo vjerni, da ne zaboravimo njegovu brigu, da možda već sutra, kada dođu bolji dani, prestanemo zazivati njegovo ime i kazivati njegovu hvalu ili, što je još gore, da prekinemo živjeti uzorno kao što smo to činili u danima izlaska i gorkoga života u pustinji, te započnemo živjeti raspusnim životom naših tlačitelja ili, ne daj Bože, zažalimo za njihovim nježnim zagrljajem i omčom.

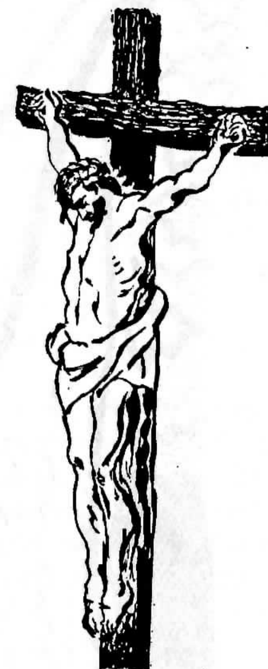
Možda je ovaj nametnuti rat, kolikogod bio tragičan, pomogao potpunom razotkrivanju misli bezbožaca, uz to i narodnim starješinama i dijelu naroda omogućio da postanu svjesni svoje neozdravljive izopačenosti, jer su se toliko puta i suviše utekli svojim ljudskim računicama i dobrima te u svojoj pohoti nasiljem i prijevarom promicali i čuvali đavolsko bratstvo i jedinstvo. Omogućili su tako neprijatelju da opustoši Hrvatsku, da joj s prsa istrgne najljepši nakit - njene sinove, istjera ih iz svoje zemlje i razaspe među narode. Ali i usred te najveće kušnje raspršeni Hrvati nisu zapali u ubitačno malodušje. Štoviše, njihova čudesna vjernost Hrvatskoj uvelike je pripomogla oslobađanju, pridignuću naroda i uspostavi Hrvatske, zahvaljući prije svega duhovnim predvodnicima koje je Bog, kako u okupiranoj domovini, tako i među raseljenim Hrvatima, podigao. Oni su vodili i bodrili narod usred teškoća, a danas možemo slobodno reći, imali su odlučujući utjecaj u organiziranju hrvatske zajednice. Zato je i bilo moguće da se u vihoru rata dogodi uskrsnuće naroda i Hrvatske.

Hrvati u Hrvatskoj zajedno sa svojom braćom diljem svijeta danas slave Kristovo uskrsnuće, spominjući se istodobno svojega uskrisivanja. Naš današnji "Exultet" budi sjećanje na ta dva događaja. Krvlju Božjega Janjeta mi smo otkupljeni i izbavljeni od jarma grijeha i smrti, a krvlju tisuća hrvatskih janjaca žrtvovanih na oltaru domovine izbavljeni smo iz opakoga srpskog svijeta podvrgnutog Sotoni i došli smo do slobode i nezavisnosti. Ima još puno toga što je neravno i što se mora poravnati. U kninskoj pustinji zacrtan je put, tako da će se i ta obeščašćena zemlja pretvoriti u voćnjak Hrvatske.

Slaveći Uskrs zahvalimo Bogu za pomoć, pomolimo se za poginule. Neka njihova krv bude svima nama na blagoslov, i znak uščuvanja protiv srpskog Zatornika. Braći i sestrama u Domovini i dijaspori želim sretan Uskrs. Neki su se vratili, ali su mnogi odlučili i ostati. Ni Židovi se nisu svi vratili. No bilo kako god bilo, svima neka je sretno sa živom nadom i poklikom: Dogodine u Zagrebu!.

Stipe Jurič

POGLEDAJ OVU DJECU

O Majko golgotskog nola, pogledaj
ovu djecu. I njihove oči. Nema
u njima smijeha. Samo strah.
I užas. Od našega neshvatljivoga.
Na trepavicama im se
skrutnula suza. Ne mogu je
isplakati nad tijelima
zaklanih roditelja. Oko njih
ruševine. Garišta. Mrtvi. Dim
čađavičar zamračuje sunce. Krik
zaleđen u grlu. Vrisak do neba
izgubljen u pustinji ravnodušja.
Majko, srca probodena
sa sedam mačeva, izvedi ovu djecu
iz paklena kruga smrti, odvedi ih
u vazmenu Svjetlost, kojom je
Tvoj sin obasjao zemlju, otkupivši
nas na križu. Neka uskrsli Spasitelj
ovoj djeci otopi i izbriše suze
i uvede ih u svoje ozračje u koje
ne može ući smrt sa svojim
pomagačima s noževima u rukama.

Mato Marčinko

ZLO, BESMISAO I USKRS

Premda će sustavnije premišljanje ovoga ratnog doba doći tek kad se uspostavi trajni mir na području Hrvatske i susjedne joj Bosne i Hercegovine, ipak je strahota događanja već sada ostavila u svijesti ljudi teška pitanja koja zadiru isuviše duboko i nepovratno u čovjekovu dušu a da bi ih se ostavljalo za neka "mirnija vremena". Jedno je od takvih pitanja i onaj "stari", racionalistički upit o čovjeku: Je li on po svojoj naravi dobar ili zao?

I filozofi, i teolozi, - napose - moralisti dali su tijekom posljednjih stoljeća već nebrojene odgovore na nj. Krćanska, napose katolička misao u tom je prijeporu vidjela onu pukotinu zbilje koja je zgodno služila kao "slobodan prostor" u koji se moglo uvijek iznova "dovesti" Spasitelja svijeta - i to, pojednostavnjeno govoreći, kao Onoga koji i sam podnosi zloću čovjeka i svijeta tako da ih u tjeskobnim mukama odnosi u grob, i ondje ih "pokopava", a onda, preobražen, uskrsava na novi život. Zlo, patnja, nepravda, bezakonje, nasilje, muka i bol skončavaju u carstvu smrti, a ono što je sveto, lijepo, dobro i uzvišeno uzdiže se i, božanski posvećeno, nastavlja postojati u vječnosti.

Na taj način razrješenje jedne opreke: dobro-zlo, prelazi u razrješenje druge, jednako temeljne opreke: prolazno-vječno. Drugim riječima, da bi se izašlo iz zloga svijeta kreće se putom križa k zbilji blaženstva, ali se to istodobno pretvara iz hoda prema kraju prolaznosti u hod k početku vječnosti. Hoteći ljude uvesti u stvarnost 'kraljevstva Božjega', Sin čovječji zapravo ih odvodi u zbilju "novoga neba i nove zemlje". Hoteći spasiti zemlju dohvaća nebo, a hoteći čovjeka osloboditi zla otvara mu vrata budućega dobra.

Ovako sažeto ocrtana teološka istina o tome zapravo i nije upitna, nego bi obično imala biti poticajnom za nova "produbljivanja" ili "razrađivanja". No, životnost te istine nije nimalo lako dohvatiti, pogotovo u vremenima pomračenima velikim zlima, odnosno masovnim pronevjerama ne samo onoga što je u čovjeku kao Božjem stvorenju neokrnjeno, nego i onoga po čemu se uopće čovjeka može držati čovjekom. Drugim riječima: uzvišenim istinama neusporedivo je lakše živjeti u svijesti i u duhu teologa i mislilaca nego u svijesti, duhu, tijelima i srcima onih ljudi koji težinu života i tolika zla pred očima jedva podnose, pitajući se vrlo ozbiljno o tome kako

Bog, ako postoji, može dopuštati tolika zla. Tako se to "vječno" pitanje opet javlja sa svojom punom neumoljivošću. - I kako onda premostiti jaz između znanja i iskustva, vjere i sumnje, pouzdanja i nepovjerenja, utjehe i očaja, blaženstva i boli, nade i beznađa?! Kako bogoslovske istine imati živima, kako svjetlo vjere vidjeti u tminama ubijanja i razaranja, božansku toplinu u studeni od koje umiru po opkoljenim gradovima, divotu vječnosti u užasu tolikih smrtonosnih eksplozija?

Ima i daljnjih pitanja, a ona se tiču vjerodostojnosti zapadnoga, "kršćanskoga" svijeta u kojem ispod kršćanskih i općeljudskih ideala buja i sve većim prijetnjama obiluje profanirana, izvitoperena i zatrovana stvarnost koja izravno poništava sve te ideale. Je li takvo stanje onaj krajni učinak tisućljetne nazočnosti kršćanstva na Zapadu? Je li uopće moguće da bude drukčije? I u čemu je to Krist s nama uopće uspio, kad se svijet tako malo promijenio otkako je u njemu djelatan Njegov spasonosni kvasac?

Ipak, na kraju svih krajeva, nakon sveg hoda po labirintima besmisla, čovjek se nužno suočuje sa samim sobom u onom iskustvu koje je u svojoj srži toliko ljudsko da se može zvati područjem religioznoga. U svojoj samoći i nemoći, u patnji drugih i svojoj vlastitoj patnji čovjek ne može ne vidjeti sličnost sa Sinom čovječjim pod teškim bremenom križa. Ne može ne prepoznati sličnost: u samosti, u izdanosti i ostavljenosti, u udarenosti bešćutnošću drugih, u ranjivosti i smrtnosti. U svakoj križnoj postaji sve do groba.

Mnogi kad-tad iskuse da nemaju ama baš nikoga u kome bi se mogli prepoznati, ničega spasonosnog s čime se poistovjetiti. Bližnjih pogotovu nema onda kada su najpotrebitiji, kada teret postaje nepodnošljiv, kada se stigne do ruba, kada čovjekova duša postane do dna žalosna.

No, tko god je čuo za Nazarećanina pod križem, za Ostavljenoga i Žrtvovanoga, za Popljuvanoga, Osuđenoga i Raspetoga; tko god je vidio prizore njegova križnog puta, vidio slike i simbole, čuo kazivanje o njegovoj patnji, plač ražalošćenog srca njegove Majke, - taj više nikada ne može ostati sasvim i nepovratno sam. Jer ipak, makar onkraj izravno opipljiva svijeta ima Netko tko je prošao "Dolinom suza", tko je slobodno izabrao takav put, i to zato da bi svi koji dolaze za njim imali Nekoga tko je to učinio radi njih. Da ne ostanu neutješno sami. Da njihov besmisao ne ostane samo njihov, nego da u Prepoznavanju Drugoga počne nastajati i rasti mogući Smisao.

Uostalom, spasenje u religioznom smislu i može doći u obzir tek onda kada nikakva druga sredstva ne pomažu, jer čovjek uvijek najprije bira ono što mu je dohvatljivije, što je "opipljivije" - sve dok ne doživi da su mu se ljudske sigurnosti i "stvarna" hvatišta životnoga smisla, unatoč svim prethodnim očekivanjima i na dug rok dohvaćenim jamstvima, rastopila u rukama kao ršci od leda. Mislilac Kierkegaard takvo je religiozno iskustvo, na temelju proučavanja Svetoga pisma, izrazio kad je zaključio da se "vitez vjere" (jedino) i rađa iz iskustva rezignacije, tj. iz čovjekova iskustva najdublje nemoći, neutješnosti i besmisla. Tek tada oči se otvaraju i ugleda se stvarnost uskrsa: da je spašeno sve za što se mislilo da je zauvijek izgubljeno.

Istina teologije tada postaje živom u čovjeku, i on u intimi vlastite duše - a ne samo u preuzetim formulama i prihvaćenim običajima - nalazi razloga slaviti Uskrs kao blagdan s kojim se iz praha zemaljskoga izdiže k novom životu ono što, ljudski gledajući, nije više imalo ni najmanjeg izgleda.

Zdravko Gavran

USKRS 1972.

Još uvijek plaćeni grobari
utiskuju pečate nad našom sudbinom.
Ne slute jadnici da naši Anđeli Čuvari
iza njih nevidljivi stoje
ponosni ko jablani kad ih lahor leluja;
dozivlju jedan drugog da ne bi koji uspavan
noći tišinom
prečuo lozinku koje se grobari boje:
Aleluja, aleluja!

Kadikad i vječnost poprimi naličje povijesti
koju vrijeme u godine mijenja.
Vječnost ne umire: u srcima buja
iz pokoljenja u pokoljenje:
Aleluja, aleluja!

Mi smo valovi koje u pjenu pretvara hridina
sve dok nas ne spopadne gnjev,
a tada se popnemo preko gradskih zidina.
Grobari od nas bježe, jer mi smo oluja.
Pobjedonosan je naš pjev:
Aleluja, aleluja, aleluja!

Rajmund Kupareo

Sretan Uskrs želi Vam uredništvo

ŽALOSNA KRUNICA

Salve Virgo.
Salve Regina.
Salve Benedicta - Mater Dei,
zdravo, Milosti puna.

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Noć bez mjeseca,
muklina osvaja prostor.
Bože u pomoć nam priteci.
Gospodine, pohiti da nam
pomogneš.
Oče naš...

Otac, rat 41.-91.

**U prvom otajstvu žalosnom
razmišljat ćemo...**

Ja i moja majka molimo krunicu,
prebiremo sjećanja,
ja na oca,
ona na muža... pokoj vječni.

Koji jesi na nebesima.

Koji jesi u Getsemanskom vrtu
krvavi znoj lio
za nas - sveti se ime tvoje.
I dođi Kraljevstvo tvoje.
Volja tvoja
i suze - kruh naš svagdanji.

Netko kuca na vrata...
Bombardirali su Dubrovnik.

Kruh naš svagdanji
da se vazda sjećam.
Da se vazda sjećam
preteške muke tvoje
i naše muke - kruh naš svagdanji.

Ne daj nam ga danas.

I otpusti nama duge naše
i grijehe moje,
kako mi otpuštamo dužnicima na-
šim...

I zločincima!?
Ali znaju što čine!
Oni znaju!
I ne uvedi nas u napast...

Ja i moja majka molimo krunicu.
Ja u tišini sobe
ona u tišini srca.
Ja i moja majka
majko žalosna,
Majko Božja,
blagoslovljena ti među ženama,
izbavi nas od zla.

Izbavi nas od zločinaca
Gratia plena,
blagoslovljen plod utrobe tvoje,
koji se za nas krvlju znojio.

Ja i moja majka molimo krunicu,
ja znam da ona moli
ona ne zna za mene.

Sveta Marijo Majko Božja
moli za nas grešnike, sada
i sutra
i jučer,
zar smo toliko sagriješili?
Jučer.

Sutra.
Sada.
I na času smrti naše...

Smrt.
Tama.
Prestanak.
Kraj ili početak?
Zdravo, Marijo - Mundi melioris origo.
(početak boljega svijeta)

Sveta Marijo Majko Božja,
mač boli probija i našu dušu.

Slava Ocu i Sinu
i Duhu Svetomu.

A što
ako bih se prekrižio sa tri prsta...?

U drugom otajstvu žalosnom...
koji je za nas bičevan bio:

"Radi gr'jeha puka svoga
Vidi Sina preslavnoga
Ljutim bičem podložna."

Oče naš, koji jesi na nebesima,
i drugu žalost Marijinu:
Irudove prijetnje,
bijeg u Egipat...

Kolone tužnih majki i očeva
kolone djece,
prognanih staraca,
izbjeglice u zemlji vlastitoj...

Brani nas od vidljivih
i nevidljivih naših neprijatelja.
I dođi Kraljevstvo tvoje.

Moja majka sigurno moli,
gore u sobi,
ne čujem je,
ali osjećam kako miče usnama.

Zdravo Marijo milosti puna,
ako moj sin ide u rat...
čuvaj ga od pogiblji.
Čuvaj ga da ne ide u rat.

Sveta Marijo Majko Božja,
i drugi su išli,
i drugi ginu,
neka bude volja tvoja.

Zdravo Marijo... Herod ubija djecu.

Sveta Marijo Majko Božja,
Majko plačuća.
Majko tužna.
Majko probodena.
Majko nevoljama pritisnuta.
Majko tugom ispunjena.
Majko prežalosna,
ginu hrvatski prvorođenci,
mučenici!

Moli za nas grešnike.

I čuvaj mi sina
Majko, svoga Sina lišena.

Slava Ocu i Sinu
pošalji Duha Svetoga
i obnovit ćeš lice zemlje.

U sobi je mrak.
Mrak je u dvorištu.
Tama se nadvila nad Hrvatskom.

U trećem otajstvu žalosnom

razmišljat ćemo
kako naš Gospodin Isus Krist
bi okrunjen trnovom krunom.

Oče naš, koji jesi na nebesima,
sveti se Ime tvoje...

Za presvetu Krv
iz probijene glave prolivenu
milost nam udijeli,
dođi Kraljevstvo tvoje...

I treću žalost Marijinu:
tri dana traži svoga Sina.

Budi volja tvoja...

Ja i moja majka molimo krunicu,
ja za brata, ona za sina.
Ona ne zna da ja molim,
ja znam za nju,
danima već to traje.

Zdravo, Marijo, Milosti puna
Gospodin s tobom...
čuvaj mi mlađeg sina,
19 mu je godina.
Majko,
blagoslovljena među ženama,
čuvaj, Majko, plod utrobe moje.

Sveta Marijo, Majko Božja,
moj brat je u vojsci.

Rastužena Majko,
za onu tvoju gorku žalost
koju si okusila tražeći Sina.
Za onu tvoju preveliku bol
koju si podnijela
videći Sina - trnom okrunjena,
spasi moga brata.

Zar nije on i tvoj sin!

Zar mi nismo tvoja djeca!

Coeli Virgo Mater Croatorum,
Kraljice Hrvata,
mi tvoja djeca
molimo te.

Sveta Marijo, Majko Božja...
Nado bezufanih.

Zdravo, Marijo, Milosti puna...
Štite pritisnutih.
Sveta Marijo, Majko Božja...
Ljekarijo bolesnih.

Liječi naše rane.
Liječi našu tugu.

Dušu nam izliječi
Djevice slavna
i blagoslovljena.

U četvrtom žalosnom otajstvu:
Kalvarija. Golgota. Križ.

Kalvarija.
Hrvatska.
Rat.

O neutješna Djevice,
za onu tvoju ljutu ranu,
za bol koju si prepatila
dok si gledala svoga Sina,
dok gledaš Sina
kako ga razapinju na križ,
dok gledaš kako nas razapinju,
dok mi razapinjemo,
za tvoju bol,
za našu bol,

za slavu,
slavna Djevice,
Gospodin s tobom,
blagoslovljena ti među ženama,
blagoslovi i naše žene:
silovane,
obeščašćene,
sirote,
udovice.
Sveta Marijo Majko Božja
zaradi ploda utrobe tvoje
koji je za nas na križu visio,
pogledaj i vidi:
Vukovar,
Osijek,
Vinkovci,
Đakovo,
Duga resa,
Konavle,
Cavtat... Gospode Bože.

Gospode Bože!

Sveta Marijo, Majko Božja
moli za nas grešnike
sada i na času smrti naše,
koliko će nas ubijati?

Zdravo, Marijo, Milosti puna...
a djeca?
Sada i na času smrti...
starci?
Sada i na času smrti.

Moli za nas, Sveta Bogorodice,
sada i na času smrti naše. Ne pre-
daje se ovaj narodsada
ni na času smrti naše - Amen.

Peto otajstvo žalosno.

U petom otajstvu žalosnom
žalosno ću razmišljati...

Ja i moja majka,
ja u sobi, ona gore na katu,
kako si, Majko, stajala pod križem
gledajući svoga raspetog Sina.

Zdravo, Marijo...
zar ne stojiš pod našim križem?

Sveta Marijo...
zar ne vidiš raspetu Hrvatsku?

Fidelissima advocata.
Odvjetnice najvjernija.

Sveta Marijo, Majko Božja...
Zdravo, Marijo.
Salve, Virgo!

Salve, Pakrac!
Salve, Zadar, Šibenik, Sinj!
Salve, Dalmacija, Slavonija!
I Drniš!
I Gospić!
I Karlovac i Križevci!
I Slunj, Čelije, Kijevo!
Salve, Croatia!!!
i moli za nas grešnike.
Oče naš...
Slava Ocu...

Nema više otajstava, ali žalosti
ima.

Ivica Jakšić

NAŠA PRIČA

EFENDIJA

Tako su ga svi u kući zvali. Bio je to nekad kršan momak, bujne kose, uspravna hoda, ponosna držanja, spreman na šalu, uslužan i radišan, obljubljen brat u redovničkoj zajednici. Rođen u Sarajevu, zarano je izučio postolarski zanat koji u samostanu više nije mogao obavljati. "Bez alata, ni zanata" - govorio je. Kao dječak, upisao se u križarsko bratstvo, a duhovnik mu je bio poznati Don Jure (ne onaj iz "Glasa Koncila"), otočanin, na studiju u Sarajevu, koga su zvali Don Zore, a s kojim se naš Efendija dopisivao do njegove smrti, a znao ga je kadikad i u inozemstvu posjetiti.

Ovo su tek bilješke o čovjeku koji je mogao ispisati "Teftere" doživljaja i uspomena da je bio vješt peru kao što je bio vješt alatu. U svojim bi razgovorima upleo kadikad i po koju tursku riječ, pozdrav i slično. "I eto, ja mjesto da pođem u derviše, završih u fratre", rekao bi smijući se.

- Danu, Efendijo! - zaskoči ga jednoga dana neki subrat. Reci ti nama, kako si ti ono dospio u zatvor, a onda u logor?

"Bilo je to prvih dana ili mjeseci, više se dobro ne sjećam, poslije oslobođenja (tu je Efendija namjerno pljunuo ispred sebe), kad se nadobudna omladina na našoj Koloniji spremala na doček svoga maršala ("nije šala pokakit maršala", umetnuo je) i počela lijepiti plakate po zidovima kuća, pa i našega samostana. Sve sam to mirno promatrao dok nisu počeli lijepiti po crkvenim vratima. "E, to nećeš!" - rekoh i skočih da poderem te proklete plakate s vratiju crkve. "Znaš li ti što činiš?, derao se na me neki komandant. Ovo su plakati za doček druga Tita" "Ajde, budalo, odvratih mu. Zar ne vidiš da je ovo kuća Božja?" "Nama je drug Tito - Bog", izdere se on na mene. "Jadnog li boga, rekoh mu, ako su mu potrebni ovi bedasti plakati!"

- A jesi li, Efendijo, prepoznao nekoga među tom omladinom?

- Kako da ne! Pa, svi su bili iz susjedstva.

- Gdje su oni danas?

- Promaknuti su, kako čujem, u diplomate, predsjednike općina i književnih društava, u koje i ti spadaš - posprdno odbrusi Efendija jednom od sugovornika.

- I nisi imao okapanja s vlastima zbog skidanja plakata?

- I te kako! Poslije nekoliko tjedana dođoše mi u posjet. Kao pravi lupeži, nisu došli po danu, nego po noći. Starješina, bolestan čovjek, nije mogao spavati, pa je oko tri sata ujutro čuo lupanje na samostanskim vratima. Provirio je kroz prozor i spazio skupinu vojnika s komandantom kako drmaju vratima. "Što želite, gospodo, u ovo doba noći?", zapitao ih je. "Moramo načas razgovarati s drugom Franjom M.", vikao je komandant.

Čuo sam razgovor - nastavi pričati Efendija - digao se, nabrzo obukao i gurnuo krunicu u podstavu kaputa. Od krunice se nisam htio odvojiti. Zato se ne čudite što danas imam u svojoj sobi golemu krunicu koja zaprema cijelu površinu zida. To je zahvala za onu malu krunicu koja me pratila u logoru. Sišao sam, dakle i otvorio vrata. Iza komandanta opazio sam susjeda koji je lijepio plakate.

- Što hoćete od mene?, upitah.

- Da nas pratiš do milicijske stanice.

Nije bilo smisla opirati se, jer sam u blizini opazio "crnu Maricu", a vi već znate kako se zovu policijska kola.

- I osudili te, Efendijo?

- Jest, šest mjeseci prisilnog rada i to "u ime naroda". Nisam im dao mira, pa sam suca zapitao: "U ime kojeg naroda?", ali mjesto njega odgovorio mi je stražar kundakom u leđa. I tako se ja nađoh u logoru.

- A kako je tamo bilo?

- Kao u raju, smijao se Efendija. Nosiš šljunak na neki nasip do podne, a popodne ravnaš put. I tako ti prolaze dani i mjeseci; naučen sam ja i na teže poslove u životu, pa me ni ovaj nije mogao slomiti.

- A je li ti se što neobično dogodilo, Efendijo, dok si bio u logoru?

- Jest, jest!, uzdahnuo je Efendija. Mene nisu zanimali tipovi koji izazivaju, pričaju neostvarene podvige i slično. Izbjegavao sam ih. Jedna je osoba privukla moju pažnju. Bio je to mršavi starac, kost i koža, što se ono kaže, šutljiv i miran. Moj ležaj bio je tik do njegova.

Nije govorio, samo bi mu se usne micale dok je prebirao "tespih" ili muslimanske brojanice. Starcu je snaga bila u tespihu, meni u krunici koju mi nisu pronašli kad su me pregledavali.

Starac je samo micao usnama. Nisam čuo da bi kazao: "Alah je dobar", kao što sam to u Bosni slušao. Valjda više nije imao snage ni da to izusti. Na moje veliko iznenađenje jedan logoraš, musliman, reče mi da je to posljednji Reis-ul-Ulema Nezavisne Države Hrvatske. Razumije se da sam ga još više zavolio, ne samo zbog njegove pobožnosti, nego i zbog Nezavisne.

Tjelesno je propadao, ali je u njegovim očima bio neki čudan sjaj, vatra. Božji čovjek. Hrana ga nije zanimala. A kako bi ga i mogla privući mutna čorba u koju bi kadikad zalutao po koji komadić mesa. Ja sam od vremena do vremena primao paket od svoje rodbine ili prijatelja. Ponudio bih starcu, ali je on to odbijao, jer su to bili većinom svinjski suhomesnati proizvodi. Uzeo bi po koje domaće pecivo ako je bilo spremljeno na ilju.

Jedne noći opazih kako starac teško diše. Približih mu se i zapitah, treba li mu štogod. On me tužno pogleda, nasloni glavu na moje rame i zašuti. Mislio sam da spava, ali se on već bio preselio na Ahiret (zagrobni svijet). Brižljivo sam ga položio na uzglavlje (bio je to komad drva) i otišao obavijestiti stražara da je starac preminuo. On se nije začudio. Odmahnuo je rukom kao da tjera muhe i poslao me na spavanje. Tako vam je posljednji Reis-ul-Ulema umro na mome ramenu. Alah rahmet olsun!

- A što to znači, efendijo?

- Nek mu Alah bude milostiv, ili po naški: Pokoj mu vječni!

Rajmund Kupareo

NA POLASKU

Kada polaziš na dug put, nemoj sa sobom ponijeti ništa što bi te opterećivalo, što bi sputalo tvoje ruke, suzilo tvoj pogled. Nemoj ponijeti ništa što bi usporilo tvoj hod, omelo tvoju volju, nadoknadilo nezamjenljivo.

Kada polaziš na dug put. A život je dug put. I smrt. Ljubav. Svaki korak koji ti je darovan s nekim dijeliti. I svaka misao, riječ može

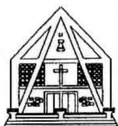

biti dug put. Svaka nakana, svako oklijevanje, odustanak. Svaka nada. Povjerenje i prihvaćanje.

Kada polaziš na dug put, nemoj ponijeti sa sobom ništa što bi te opteretilo. Mržnju - ma prema kome. Srdžbu i osudu. Zavist. Uskraćeni oproštaj. Prešućenu zahvalnost. Svoju ispravnost. Nadmoć. Nehaj prema onima s kojima ti je valjalo biti. Svoju neokaljanost. Neranjivost. Svoj nikad nepomućeni mir.

Kada polaziš na dug put, pođi neznatan i golem. Kao čovjek.

Stjepan Lice

DOGAĐANJA U KAŽOTIĆEVOJ DVORANI

HRVATSKI NACIONALNI ODBOR POVIJESNIH ZNANOSTI, INSTITUT ZA CRKVENU POVIJEST KBF-a I DOMINIKANSKA TRIBINA »UTORAK SV. DOMINIKA«
ORGANIZIRAJU
PREDAVANJA - DEBATU
MORLACI, SRBI I PRAVOSLAVCI U HRVATSKOJ: MIT I POVIJESNA ZBILJA

N. Crnković: Povijesne zablude u knjizi Marka Jačova "Venecija i Srbi u Dalmaciji u XVIII. veku" (Bg.,1984)
L. Čoralić: Jačovljeve stranputice u djelu "Mletačko - turski ratovi u Dalmaciji u XVII. stoljeću", Venecija 1991.
J. Kolanović: Najnoviji pokušaji manipuliranja prisutnošću Srba u Dalmaciji
M. Valentić: O Morlacima i Vlasima u Hrvatskoj nekad i danas

KAŽOTIĆEVA DVORANA
SAMOSTANA DOMINIKANACA, Kontakova 1
(ulaz iz Stiplošekove ul).
23. ožujka u 19. sati
Voditelji: Franjo Šanjek, op. i Ivan Iko Mateljan,op.

ZBILJA POBIJA MIT

"Smiješno je kad se govori da se povijest Venecije ne može shvatiti bez Srba", rekao je Nikola Crnković na dominikanskoj tribini "Utorak Sv. Dominika" u Zagrebu, govoreči o temi "Povijesna zabluda u knjizi Marka Jačova 'Venecija i Srbi u Dalmaciji u 18. veku'", za koju je rekao da se "ne zna je li poruka pojedinca ili neke sredine , jedne osobe ili neke škole", jer "o svemu što je srpsko govori se u superlativima, a sve što je nesrpsko ne valja".

Na tribini "Morlaci, Srbi i pravolsvci u Hrvatskoj: mit i povijesna zbilja", u organizaciji Hrvatskog nacionalnog odbora povijesnih znanosti, Instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i zagrebačkih dominikanaca, sudjelovali su, uz Nikolu Crnkovića, i Lovorka Čoralić, s temom "Jačovljeve stranputice u djelu 'Mletačko-truski ratovi u Dalmaciji u 17. stoljeću'", Josip Kolanović ("Najnoviji pokušaj manipuliranja prisutnošću Srba u Dalmaciji") i Mirko Valentić ("O Morlacima i Vlasima u Hrvatskoj nekad i danas").

"Za Jačova je katoličanstvo isključivo negativna kategorija", rekao je Crnković i dodao kako "za Jačova Dalmacija nije hrvatska zemlja, nego isključivo srpska, i on uopće ne vidi Hrvate u Dalmaciji". Za Jačova su "Morlaci isključivo Srbi", rekla je Lovorka Čoralić, prikazujući kako Jačov ispušta dijelove povijesnih dokumenata i slobodno ih prekraja "po modelima koji odgovaraju njegovoj povijesti". Josip Kolanović rekao je da su Jačovljeva djela "memorandumski plan", jer je "izbor dokumenata ciljan da se prikaže pansrpstvo u Dalmaciji, tako da ispada da su svi u Dalmaciji Srbi". O "zagonetnom svijetu Vlaha te izokretanju Jačovljevih teza da su Morlaci Srbi , a ne Vlasi", govorio je u prepunoj Kažotićevoj dvorani Samostana dominikanaca u Zagrebu Mirko Valentić.

Darko Pavičić

Pjesništvo Antuna Bonifačića

Tribina "Darovana riječ", u samostanu Otaca dominikaca, bila je u nedjelju navečer posvećena uglednom hrvatskom pjesniku Antunu Bonifačiću, emigrantu rodom iz Punta na otoku Krku, koji je preminuo u Chicagu 1986. godine. Akademik Dubravko Jelčić, govoreći o djelu Antuna Bonifačića, rekao je kako taj pisac, pjesnik, prozaik i esejist izrazit primjer da je hrvatska književnost nakon 1945. stvarana na dva kolosijeka - domovinska i iseljena književnost. Antun Bonifačić, napomenuo je Dubravko Jelčić, poznat je po svoje tri zbirke pjesama iz 1926, i 1932. i 1936. godine, s pjesmama koje u sebi nose izrazitu lirsku zgusnutost, s tragičnim dimenzijama, mitskim opredjeljenjima , u kojima Bonifačić iznosi svoje pjesničke slutnje, pjevajući o domovini, ljepoti, boli i uzvišenosti. Bonifačić se u svojim esejima, kazao je Jelčić, pozabavio i povijesnim smislom njegvoe Hrvatske, napomenuvši da Hrvatska ujedinjuje sve pozitivne vrijednosti europskog duha, da nema Hrvatske bez

njezine slobode, te da je uporište Hrvatske u njezinoj kulturi i u pripadnosti Mediteranu i mediteranskom krugu. Ocjenjujući pjesništvo Antuna Bonifačića, Božidar Petrač je istaknuo da je zbog dosadašnjih političkih prilika ovo Bonifačićevo 45 godina bilo zatomljeno i nepoznato hrvatskoj javnosti. "Uređujući antologiju u sjeni transcendecije uajedno s Nevenom Juricom uvrstio sam Bonifačićevo pjesništvo u ovu zbirku, te u drugu zbirku "Duša, duše hrvatske" promatrajući Bonifačića kao istaknutog marijanskog pjesnika. Nema kod nas još književnoga kritičara i povjesničara koji bi se u koštac uhvatio s poezijom", kazao je Petrač. Tek su, nastavio je, 1974. godine u Chicagu tiskane sabrane pjesme Antuna Bonifačića, približno 400 pjesama, pa je teško pronaći u hrvatskoj poeziji ovog stoljeća tako znakovit opeus. Godina 1945. ostavila je u Bonifačićevu stvaralaštvu, posebice u njegovoj lirici velikog odjeka, a kao svjedok jedne tragedije što će dugo vremena biti njegova emigrantska tema. Bonifačićevi stihovi, kazao je Petrač, su stihovi vapaja i oproštaja od njegove domovine, ali to "odvajanje" nije nikada potpuno. Pjesnik se uvijek vraća rodnom otoku i moru, što mu daje krepost u trenucima emigrantske tuge i čežnje i želje za povratkom. To je osobito vidljivo u njegovoj antologijskoj poemi "Hrvatska sinfonija" u kojoj pjesnik iznosi pečalbu, bol, izgubljeni zavičaj i jedan osluh transcendencije, koja je i svojevrsna odrednica Bonifačićeva opusa. Izbor iz Bonifačićeve lirike kazivao je Zlatko Crnković.

U čast Vinku Kosu

Vinku Kosu (1914-1945), dvostrukoj žrtvi blajburše tragedije - i kao čovjeka i kao pjesnika - bila je u nedjelju navečer u Kažotićevoj dvorani Svetišta Kraljice svete krunice posvećena Tribina "Darovana riječ" naslovljena "Vinko Kos - križni put". O tragičnom pjesniku čije je djelo u domovini bilo potpuno prešućeno, govorili su Mato Marčinko i Božidar petrač, dok je Kosove stihove kazivao dramski umjetnik Zlatko Crnković. Nedjeljni susret s Vinkom Kosom prvi je takve vrste u našoj domovini, prvi, barem nakon rata i kosove smrti, na kojemu se pokušalo odgovoriti: gdje je mjesto Vinka Kosa u hrvatskoj poeziji 20. stoljeća?

Ne zna se, veli Mato Marčinko, je li Vinko Kos poginuo na samom blajburškom polju ili je, kako mnogi pretpostavljaju, umro u nekom austrijskom logoru, vjerojatno od tifusa. Za života objavljenih osam zbirki pjesama i dječjih priča (neke pod pseudonimom Čika Nika) nije, na žalost ušlo u domovinsku cjelinu hrvatske književnosti, a nisu naše mjesto (osim rijetkih iznimaka) ni u njezinu iseljeničkom dijelu. Stoga nije ni čudno da je ostao u široj hrvatskoj javnosti posve nepoznata osoba.

Današnji književni kritičari i povjestnici - rekao je Božidar Petrač - mogu imati različite pristupe i razmišljanja, mogu dio hrvatske književne dijaspore omalovažavati i marginalizirati, kako se - veli - ne bi bitnije mijenjao dosadašnji odnos u okvirima poslijeratno utvrđenih vrijednosti i njihovih nosilaca, mogu se opredijeliti za samo dva ili tri pisca, ali to je komotno, to je neprimjereno, suviše jednostavno.

Hrvatska poezija 20. stoljeća, ističe Petrač, ne može iz kolajne svojih sastavnica, ili iz svog rožarija, izbaciti ili zanemariti nijedno ime, pa imalo ono samo desetak estetsko-vrijednosnih pjesničkih ostvarenja. A Vinko Kos pripada toj kolajni, tom rožariju iz kojega ga, kaže Petrač, "nakon blajburške tragedije definitvno izbaciše iz hrvatske poezije".

Ime autora pjesničkih zbirki "Vodopad", "Kipar", "Šišmiš" i "Lada" ponovno su na svjetlo dana godine 1987. iznijeli Neven Jurica i Božidar Petrač u svojoj antologiji "U sjeni transcendencije". Božidar Petrač ga je godinu dana kasnije unio i u svoju antologiju novije marijanske lirike "Duša, duše hrvatske". Jedinstveni prilog afirmaciji Kosa i drugih, iz istih razloga ugašenih književnih svjetiljki (Ercegović, Brajković, Panjkota i Kolak), dao je 1985. u književnoj reviji "Marulić" Jakov Ivaštinović, također neopravdano zaboravu ten pjesnik i književni kritičar. Božidar Petrač je, pak, zaključio da Vinko Kos pripada "nizu hrvatskih pjesnika koji su nastojali razriješiti aporiju vremena i vječnosti, priklјanjajući se većma ljepoti, istini i dobroti, dakle, vrijednostima koje se priklanjaju pojmu aeternitas, negoli nekim drugim vrednotama, osobito onima negativna predznaka". Vinko Kos riječju, naglašava Petrač, bio je i ostaje veliki pjesnik.

Sineva Pasini

SVETIŠTE KRALJICE SVETE KRUNICE

Kontakova 1, Zagreb ulaz iz Stiplošekove

PETAK 12. ožujka 1993. godine
u 19 sati u Kažotićevoj dvorani

OTVARANJE IZLOŽBE

MARIJE KOVAČEVIĆ

Zagrebački perivoji i promenade

Prigodna predavanja:

prof. dr. Anton Bauer i dr. Igor Gostl

Izložba ostaje otvorena do 29. ožujka, a može se razgledati iza nedjeljnih sv. Misa koje su u 9, 10, 11.30 i 18 sati

SAMOSTAN DOMINIKANACA

Kontakova 1, Zagreb ulaz iz Stiplošekove

NEDJELJA 4. travnja 1993. godine
u 20 sati u Kažotićevoj dvorani

TRIBINA

DAROVANA RIJEČ

DIETHARD ZILS

Croatia Dominicana

Književni osvrt:
Božidar Petrač
Zdravko Gavran

Stihove kazuju:
Vjera Žagar - Nardelli
Zlatko Crnković

Voditelj: o. Ivan Iko Mateljan OP

ŽUPNI KARITAS

Naš župni Karitas u prvom tromjesečju 1993. g.

Naš Karitas, kako je poznato, uglavnom dijeli hranu i odjeću. Dok je od svibnja protekle godine postotak prognanika i izbjeglica koji su dolazili po hranu bio iznad 50% (od 55 do 72%), dotle ove godine postotak domaćih potrebnika u odnosu na cjelokupni broj premašuje 50% (u siječnju 51%, u veljači čak 59%, a u ožujku 54%).

U siječnju je primalo hranu 3.102 ljudi iz 1.154 obitelji. U našoj župi kroz to se vrijeme nastanilo 108 novih izbjeglica iz 44 obitelji. Oni potječu iz raznih krajeva Bosne, najviše iz Bosanskog Novog, Banja Luke i Prijedora. Došlo je i nešto prognanika iz ugroženih krajeva Hrvatske (njih 18 iz 13 obitelji). Ipak je broj izbjeglica i prognanika nešto opao u odnosu na prosinac 1992. g. Očito su se neki iselili iz naše župe.

U siječnju smo podijelili 32.400 kg. živežnih namirnica i higijenskih potrepština. Osim toga podijelili smo i posteljine za 42 osobe iz 15 obitelji, te odjevnih predmeta za 1.300 osoba iz 430 obitelji.

U veljači je kod nas primilo hranu 3.144 ljudi iz 1.205 obitelji. Novih je izbjeglica bilo 69 iz 30 obitelji, a novih prognanika 29 iz 20 obitelji. Podijelili smo oko 24.000 kg. hrane i higijenskih potrepština, posteljinu za 7 osoba iz 5 obitelji, 25 deka na osobe iz 25 obitelji, 4 madraca za 4 obitelji, odjevne predmete i obuću za 900 osoba iz 280 obitelji.

U ožujku je kod nas primilo hranu 3.533 ljudi (dakle broj je znatno porastao!) iz 1.389 obitelji. Broj izbjeglica i prognanika porastao je od 1.283 u veljači na 1.629 u ožujku. Isto tako i broj domaćih potrebnika od 1.857 u veljači porastao je na 1.904 u ožujku. Novih je izbjeglica došlo 129 (Derventa 14, Brčko 15, Prijedor 23, Modriča 10, Banja Luka 8, Mostar 10, itd.) iz 66 obitelji, a prognanika 24 iz 16 obitelji.

U ovom smo mjesecu podijelili 20.900 kg. živežnih namirnica i higijenskih potrepština, robe i obuće za 960 ljudi iz 320 obitelji,

zatim 3 madraca i 4 deke za isto toliko obitelji. Deke i posteljina dosta su traženi, ali momentalno toga nemamo.

Sve ove stvari koje dijelimo većinom dobivamo od dobročinitelja iz Njemačke (Lippstadt, Rehburg i Hannover, Hamburg, Bayreuth, Gummersbach) i Austrije (Feldbach, St. Florian, Beč). Srdačna im hvala!

I naši župljani donose ponešto, osobito rabljene robe. Također novčani prilog, koji obitelji skupljaju u karitasovim 'kasicama' i prinose na Veliki četvrtak, vrijedan je dokaz spremnosti da se pomogne siromašnijima u ovim teškim ratnim ili poluratnim vremenima.

Augustin Pavlović

RASPORED MISA

KOLONIJA:	→ NEDJELJOM i BLAGDANIMA
Kontakova 1	7, 9, 10, 11^{30} i 19 h
	→ RADNIM DANOM
	7 i 19 h
VOLOVČICA:	→ NEDJELJOM i BLAGDANIMA
Ludinska 10	7^{30}, 9, 10, 11 i 19 h
	→ RADNIM DANOM
	19 h
Dom umirovljenika: →	SUBOTOM
Maksimir, Hegedušićeva 20	9^{30} h
Dom umirovljenika: →	SUBOTOM
Donje Svetice bb	17 h

Krunica prije večernje mise

NAŠI POKOJNICI

Gospodine, tko smije prebivati
u šatoru tvome,
tko li stanovati na svetoj gori tvojoj?

Onaj samo tko živi čestito,
koji čini pravicu,
i istinu iz srca zbori,
i ne kleveće jezikom;
koji bližnjem zla ne nasoi
i ne sramoti susjeda svoga.

Prosinac 1992.:

Nikola Rožman, Stjepan Rubetić, Ivka Huzanić, Marija Sekula, Juro Martinović, Karlo Nadović, Stojko Mimica, Lovro Krznar, Ivka Majnarić, Marko Mateček, Dragica Šego, Mijo Židov, Antonija Balent, Ruža Krčmar, Mira Stojaković, Vitomir Skender.

Siječanj:

Ana Čakaron, Ružica Šafranko, Nikolja Dujmović, Božena Rudan, Rozalija Jurak, Dragica Vlaho, Anica Guberina, Marija Šubat, Danica Gregurić, Nada Tomić, Ljerka Lederhas, Slava Mohler, Barbara Komušar, Josip Špoljar, Teodor Dimić, Milan Vukelić, Anto Bavičar, Fridirh Fiket, Zdenka Bruck, Ante Gracin, Danijel Putar, Vjera Vešligaj, Antonija Lisac, Božena Dinić, Ivanka Sučić, Ana Šabić, Mladen Stošić, Marija Horvat, Elizabeta Znika.

Veljača:

Josipa Klasić, Leopold Bičanić, Rudolf Jagar, Terezija Derniković, Fanika Franjković, Mate Stanić, Milica Bajić, Mato Puljak, Anđela Špiletić, Petar Gabrek, Josipa Pejnović, Anka Vinković, Stjepan Šilipetar, Rozalija Šilipetar, Josipa Ciglar, Ana Til, Branko Makar, Ivan Korošec, Ana Hatlak.

Ožujak:

Ivana Maruša, Nikola Pavičić, Erika Došen, Marija Plećko, Jozo Serdarević, Danica Uzelac, Marija Grobenski, Ankica Višal, Kristina Jurišić, Ruža Skukan, Mirko Vratić, Dujo Zupčić, Štefanija Bader, Josip Bunčić, Nela Petrović, Jovo Lekić, Mirko Bošnjak, Mara Kovačević, Antun Gjurić, Stjepan Orešnik, Manda Prpić, Josip Mlikota, Ivana Špiček, Zeno Ivo Golac, Ana Hižar, Rudolf Sinković, Ivan Vlah, Jaga Šutina.

P R E P O R U Č A M O

"U kući Oca mojega ima mnogo stanova" (Iv 14, 2)

Može li se jedan od popularnih glazbenih izraza vremena u kojem živimo sretno složiti s temeljnim kršćanskim naukom? Povezivanje profanog, prolaznog rock'n'rolla i neprolaznog Evanđelja nesumnjivo je veoma bizarno, ali se ipak događa.

Postojanje tzv. "white metala" na Zapadu potaknulo je braću Bobaš da pokrenu projekt "kršćanskog rocka" (Christian rock) pod imenom **"Glasnici nade"**.

Obogaćeni originalnošću ideje sv. Dominika, utemeljitelja "Reda propovjednika", koji je u 13. stoljeću Radosnu vijest propovijedao na njemu osobit način, "Glasnici nade" propovijedaju tu istu Radosnu vijest pred mijenu ovoga stoljeća, spajajući slike iz svakodnevnog života s rock glazbom - metalnog usmjerenja.

Kad su u svibnju 1991. Anto i Jadranko realizirali svoju prvu demo-kazetu, naslovljenu jednostavno "Glasnici nade", privukli su pozornost javnosti nekim neobičnim činjenicama: u ulozi izdavača pojavio se Dominikanski provincijalat, p. Anto je svećenik-dominikanac, dominikanac-svećenik je i p. Marko, njihov brat i autor ilustracija na omotima.

Među gostima - prijateljima posebno se tada istaknuo gitaristička zvijezda Sead - Zele Lipovača ("Divlje jagode").

Nepriličnost ondašnjeg trenutka, koji se dogodio u Hrvatskoj, odgodio je žive propovijedi "Glasnika" za neka bolja vremena. Kazeta je prezentirana na nekoliko radio i TV postaja, a u opticaj je otišlo preko 3.000 komada, uglavnom u Zagrebu, Splitu i diljem Njemačke.

Druga kazeta "Glasnika nade" - "Dođi kraljevstvo Tvoje", prva profesionalna, snimljena u odličnom "BESTMUSIC" studiju u rujnu 1992., obilježena je ratnim užasom rodne im Herceg-Bosne, kao i sudjelovanjem poznatih imena iz svijeta rock-glazbe.

"Glasnici nade" nisu željeli da im se ovaj put omakne ijedna pogreška. Od početka su kormilo predali u ruke sigurnom i pouzdanom Zlatanu Ćehiću-Ćehi, pjevaču i bas gitaristi "Divljih jagoda", koji je u potpunosti uspio uobličiti njihove ideje i zapisati ih na vrpcu.

Za solo dionice i ovaj je put bio zadužen Sead-Zele Lipovača, koji je pošteno i svojski odradio svoj dio posla. Za bubnjem je, jer nije bilo Naska Budimlića ("Divlje jagode"), sjedio njihov prijatelj Robert Jurčec-Robi, kojemu je ovo bio prvi veći studijski pothvat.

Na kraju ovog kratkog informiranja "Glasnici nade" poručuju svim slušateljima da ih poslušaju i uzmu ozbiljno, jer njihova glazba ide dalje. "U kući Oca 'našega' ima mnogo stanova"!

Vjerujemo da će se u jednome od njih svirati white metal!

PRVOPRIČESNIČKA SLAVLJA U ŽUPNOJ CRKVI

Nedjelja, 25. travnja u 10 sati djeca s Kolonije.
Nedjelja, 9. svibnja u 10 sati djeca s Volovčice.

KRIZMANIČKO SLAVLJE

Nedjelja, 16. svibnja u 11,30.

BLAGDAN SV. DOMINIKA

Blagdan sv. Dominika, utemeljitelja Dominikanskog reda slavit ćemo u nedjelju 23. svibnja. **Svečanu sv. misu u 11,30 sati predvode oci franjevci s Kaptola.**

SVIBANJSKE POBOŽNOSTI

Kroz mjesec svibanj i ove će se godine u župnoj crkvi na Koloniji i u kapelici bl. Augustina Kažotića na Volovčici obavljati svibanjske pobožnosti. **Svakog dana u 18.30 krunica i litanije, a u 19. sati sv. misa i propovijed.**

DAROVATELJI NAŠEG LISTA

Marinac 1.000 HRD, Kutnar 4.000 HRD, Obitelj Anišić 1.000 HRD, Ljubica Anišić 1.000 HRD, Jelena Vodopija 500 HRD, Marija Vitaić 1.000 HRD, Oci Dominikanci - Korčula 1.000 HRD, N.N. 6.000 HRD, obitelj Peršić 1.000 HRD, Ankica Kremžar 1.500 HRD, Marija Wiessner 1.000 HRD, obitelj Peršić 1.000 HRD, Mira Kvakan 1.000 HRD, obitelj Čunko 1.000 HRD, obitelj Mirka Baruna 100 DM, Ljudevit Jeđud 200 DM, Ivica Tomljenović 100 DM.

Hvala svima koji nam pomažu i s nama surađuju! Urednik

KAZALO

Župni ured Kraljice svete Krunice
Zagreb, Kontakova 1, tel. 234-915

Uredovno vrijeme:
radnim danom od 10 do 12 i od 16 do 18 sati,
subotom od 10 do 12 sati.

Kapelica bl. Augustin Kažotić
Ludinska 10, tel. 212-272

Izdaje: Župni ured Kraljice svete krunice
Zagreb, Kontakova 1
Glavni i odgovorni urednik: Ivan Iko Mateljan
Likovni prilozi: Predrag Lešić
Kompjuterski slog: Zlatko Vuković
List izlazi povremeno;
uzdržava se dobrovoljnim prilozima čitatelja.

3. **EUHARISTIJA – MISA – (PRVA) PRIČEST**

Euharistija je spomen-čin posljednje večere i obnavljanje događaja Kristova savršenog predanja Ocu. U njoj Isus Krist na sakramentalni način izražava i posvećuje izvršenje svoga djela (života, smrti i uskrsnuća) posredstvom Crkve za spasenje ljudi. Tim spomen-činom »po Kristu, i s Kristom i u Kristu« produbljuje se zajednica vjere i potvrđuje poslanje vjernika u svijetu, u jedinstvu s Gospodinom za spasenje ljudi. Blagujući posvećeni kruh i vino primamo Isusovo tijelo »koje se za nas daje« i njegovu krv »koja se za nas prolijeva«. Euharistijom su vjernici pozvani da svojim životom, prinoseći ga Bogu, stvaraju zajedništvo među ljudima po primjeru Isusovu.

Prva pričest (za djecu nakon dvije godine redovitog pohađanja vjeronauka, a za odrasle nakon posebne priprave) je prvo potpuno sudjelovanje u Euharistiji.

Prigoda za slavljenje Euharistije prema rasporedu na Koloniji i na Volovčici.

4. **POTVRDA – FIRMA – KRIZMA**

Potvrda darom Duha Svetoga nastavlja i dopunjuje ono posvećenje koje je započelo krštenjem. Podijeljuje se u dobi kad dijete dolazi do osobnije vjere i kada je sposobno da se u toj vjeri angažira. Prema za sada prihvaćenom pastoralnom planu Potvrda se prima nakon završenog sedmog razreda škole uz pretpostavku da je kandidat redovito pohađao vjeronauk, a odrasliji nakon posebne priprave.

5. **ŽENIDBA** je zajedništvo života koji se gradi uzajamnom povezanošću. Ona je temelj za izgradnju ljudske zajednice i živa stanica Crkve (Crkva u malom). U stvarnosti ženidbe vjernik prepoznaje djelotvornu suradnju s Bogom, zadatak koji se izvodi u njegovo ime. Za kršćene je ženidba sakramenat, to znači da mladenci na početku svoga novog života svjesno odlučuju, da njihova uzajamna ljubav očituje onu ljubav koju je Krist naučavao i nadahnuo.

Potrebno je da se zaručnici, koji žele sklopiti crkveni brak nekoliko mjeseci prije samog vjenčanja jave u župni ured.

6. **SVEĆENIČKI RED**

Crkva treba i ljude koji se na poseban način posvećuju službi naviješćivanja evanđelja i slavljenju svetih otajstava. Nakon završenog studija teologije biskupi rede te ljude polažući na njih ruke i zazivajući Duha Svetoga. I to je briga pojedinih kršćanskih zajednica. Ako se netko osjeća pozvanim, neka se preko župnog ureda javi nekoj biskupiji ili redovničkoj provinciji.

7. **BOLESNIČKO POMAZANJE**

Crkva pomazanjem i molitvama u ime Gospodinovo moli da se kršćanin, kojeg je zadesila teška bolest ohrabri i ojača te pobijedi tu tešku kušnju, bilo da ozdravi, bilo da prihvati svoju bolest, preuzimajući je sve do smrti kao potpunu žrtvu. Bolesničkim pomazanjem kršćanin se pomiruje: otvara Bogu i drugima prihvaćajući njihovu pomoć i tako s drugima produbljuje svoje zajedništvo.

Bolesnicima smo spremni doći na poziv u svako doba.

CRKVA U MALOM

Izdaje: Župni ured Kraljice sv. Krunice – ZAGREB, Kontakova 1
Uređuje: Zajednica župe Kraljice sv. Krunice
List izlazi povremeno

Tisak ČGP DELO Ljubljana 1987